

יראה בחי' מלכות. ור"ל כי ע"י יראה מבחי' לזה יהי' בחי' חוספת להשכינה שהיא בחי' יראה שהחוסף והתגהרת ועיר ועיר השפירו דילה ותתעבד בבחי' ה' כמלקדמין אכ"ר ב"ב:

וישב יעקב בארץ. כי בראשונה לריך האדם להיות לו יראה. בהתבונן בגודל רעת היצר הלאר אשר שומד להרגו ולחבדו מזה ומבא. ואיך לא יירא ולא יפחד שלא ילכד ח"ו בהשטו. כי ידע ויבין כי רע ומר להאדם אשר ניסת אליו. לילך אחר תאות לבו חמדת ותענוגי גשמיות העוה"ז. כי זה הוא רע ומר להגשמה יותר מכל רעות שבועלם. ובהתבונן בזה לריך לבוא ליראה. אמנם ודאי זה אינה נקראה בשם יראה ה'. רק יראה עלמו. ורק בראשונה לריך האדם עכ"פ להיות ביראה זו. אמנם אח"כ לריך לבוא לשיקרא דיראה בחי' יראה ה' בגין דאיהו רב וסליט עקרא ושרשא דכל עלמין. וזהו וישב יעקב בארץ. ישב הוא יראה כנ"ל. יעקב י' עקב י' הוא יראה כנודע. ור"ל וישב שיהי' לו יראה בראשונה י' עקב יראה שפלה. כי בראשונה לריך להיות לאדם יראה עקב יראה קטנה ושפלה. מסבת בארץ. איך שהיה"ר מפילו להיות בארציות וגשמיות העוה"ז. ואח"כ מגורי אביו. מגורי לשון מורא כמו ויגר מואב. והיינו שאח"כ יהי' לו יראה אביו שבשמים בגין דאיהו אב ושרש הכל עקרא ושרשא דכולא. אכ"ר:

וישב יעקב. שרריך להיות ביראה כשיתבונן כי הפל חסד ה'. כי גם הדון והלמלוס מה שהבחי' רחמי ה' הוא באתכסיה ואינו נגלה בעולם. גם זה הוא מחסד ה' כנודע. וזהו וישב שיהי' ביראה כנ"ל כשיתבונן יעקב בארץ מגורי. יעקב הוא רחמים כנודע. מגורי לשון חסיפה. ור"ל מה שמדת רחמים הוא מכונס וכאסף בעולם. הוא ג"כ אביו בחי' רחמים והבן:

וישב יעקב. כי לריך האדם לעורר רחמים בעולם. הגם שאנו אינם ראויים ג"כ מלד חומריות וגשמיות העולם. מ"מ לריך הקב"ה לרחם עלינו. כי הלא כל מה שהקב"ה בחר אותנו ובחרץ אור למושב לו. לא בשמי מרוס במשרתיו עושי רעונו. הוא רק מסבת ארציות וגשמיות העולם המרובים מאוד אשר קשה מאוד לשבר תאות וגשמיות העולם. ולכן ערבה לפניו מנתת עבודת יהודה וישראל. לכן ודאי הגם שאין אנו במדרגה מעולה כ"ב מ"מ מעט עבודתנו לריך שיעלה לריח ניתוח לפניו ולרחם עלינו. וזהו וישב יעקב. שרריך הקב"ה ליישב הרחמים בעולם. כי הלא בארץ מסבת ארציות וגשמיות אשר קשה מאוד לשברם. לכן מגורי אביו שבשמים בתוכנו. לא בלבא מרוס. כי באמת קשה מאוד ונסיון גדול ללאת מגשמיות העולם. א"כ ודאי לריך ה' לרחם עלינו אכ"ר ב"ב:

וישב יעקב. שיתגלה ויתיישב הרחמים בעולם. כי אז כשהיו ישראל בטובה וחסד יהי' מגורי אביו שבשמים יהי' כ"א ביראה רק יראה אביו שבשמים. לא יראה חילונו. רק יראה ה' בלתי לה' לבדו אכ"ר ב"ב:

וישב יעקב. האדם לריך להיות ביראה כאשר מתבונן בגלות השכינה ע"י מעשיו. כי כאשר נמשך אחר ארציות וגשמיות העולם תאות עוה"ז ומחמדיו מושך גם השכינה כביכול שמה. ובודאי לריך להיות ביראה מפחד ה'. אמנם אח"כ לריך להיות ביראה מבחי' רחמי ה' וחסדיו. אשר עולם חסד יבנה להטיב לבדיו. וכל מגמתו ית' להטיב ולרחם. ולריך להיות ביראה. לבלי להמנע הטוב מצעליו. וזהו וישב יעקב בארץ. וישב הוא יראה כנ"ל. יעקב היא השכינה כנ"ל. ור"ל וישב שיהי' ביראה. כי יבין וידע. כי יעקב היא השכינה בארץ. בכל הארציות. וגשמיות אשר נמשך שמה נמשך השכינה עמו. כמ"ש בכל הגוים אשר הדיחך ה' אלהיך שמה. ואח"כ מגורי אביו יהי' לו מגור ויראה מבחי' אביו אב הרחמן וכנ"ל. ואח"כ בארץ כנען. ארץ הוא יראה. ור"ל יהי' לו יראה מהכנענה וענוה יראה בשם. כנ"ל והבן:

בפרישתי וישב יעקב ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף לדיקים מבקשים לישב בשלוה אמר הקב"ה לא דיין לדיקים מה שמחוקן להם לעוה"ב אלא שמבקשים לישב בשלוה בעוה"ז. לכאורה אין הבנה לדיברים האלה. (א) מה חטא כ"כ מה שביקש לישב בשלוה שיהיה נענש ברוגזו של יוסף. ובפרט להיות נענש על המחשבה מה שביקש לישב בשלוה. אשר גם על מחשבת חטא חמור אין אדם נענש רק על מחשבת ע"ז ח"ו. וגם איזה הכרח היה להם לדרוש הכתוב לגנאי יעקב. ועוד אם ה' להם איזה הכרח לדרוש זה ביעקב. למה להם לסיים בדיקים. לדיקים מבקשים לישב בשלוה אומר הקב"ה וכו'. למה להם לתלות קלקלה וגנאי בשאר לדיקים. לא ה' לריך לומר רק קפץ עליו רוגזו של יוסף אומר הקב"ה לא די מה שמחוקן לו לעוה"ב. אלא שמבקש לישב בשלוה בעוה"ז. ועוד וכי ח"ו כביכול עיט רעה בלדיקים להיות להם טוב עוה"ז וטוב עוה"ב. מה שאמר לא דיין לדיקים וכו' אלא שמבקשים וכו'. הלא זה דרכו להטיב גם לרעים מכ"ש לטובים ולדיקים. ונראה עפ"י מה שבארתי המשנה עתיד הקב"ה להגחיל לכל לדיק ש"י עולמות שאמר להגחיל אהבי יש. ופי' הרמב"ם והרע"ב שהגאה וקורת רוח שיש לכל לדיק בעוה"ב הוא ש"י פעמים כנגד כל תענוגי עוה"ז

וישב יעקב. כי האדם לריך להיות בהכנעה וענוה ואז השכינה שוכן בקרבנו. כמ"ש אשכון את דכא. והנה אם ההכנעה וענוה בזה מלד גדולת השי"ת ודאי זוכה להשראת השכינה. אך גם שהוא בענוה משפלות עלמו. גם מבחי' גשמיות העוה"ז מפגעי הזמן. חסד ה' חוסף עליו ושורה בו. כי מאן דאיהו ועיר איהו רב. וכאשר מתבונן בזה בחסדי ה' לריך לבוא ליראה מאהבה. וזהו וישב שרריך להיות ביראה כנ"ל כאשר מתבונן כי יעקב בארץ. כאשר הוא בעקב ושפלות בעלמו מסבת ארץ. ג"כ מגורי אביו. זוכה להיות מגורי אביו שבשמים.

עוה"ו. ולריך הבנה איך שייך להעריך השכר וההגאה הרוחני
 תענוג האמתי אשר אין חקר לההגאה וקורת רוח הוא .
 לתענוגי העוה"ו הכלים ונפסדים . וגם נבזים בעיני הלדיק .
 אמנם יובן במ"ש בראשית ברא אלהים . בשביל ישראל שנקראו
 ראשית . כי בריאת העולם הי' בשביל שלפה הקב"ה השעשוע
 והתענוג שיקבל מנשמות ישראל המלובשים בחומריות וגמות
 העולם וילה"ר שולט בהם . והמה מוככים גופם החומרי
 ועובדים ה' בדברים גשמיים באכילה ושתיה וכלל גשמיים
 העולם אשר המה תאוה לעינים . וטבע נפש האדם מחמתן
 להתענג בהם . והמה משליכים כ"ז מנגד . ועובדים גם בהם
 להשי"ת בקדושה ובטהרה ליחד הדודים לעשות נח"ר ליוצרים .
 זהו התענוג וקורת רוח שיש להקב"ה . אשר בשביל זה ישראל
 עלו במחשבה תחלה . והנה דרכם של לדיקים להיות ששים
 ושמחים לעשות רלון קונם . וכל תענוג וקורת רוח שלהם הוא
 כאשר זוכים לשמוע בקול דברו לעשות תענוג וקורת רוח להקב"ה .
 וקורת רוח של הקב"ה הוא קורת רוח שלהם . וא"כ יש להבין
 בעוה"ב אשר אין שם לא אכילה ולא שתיה ולא שום דבר
 גשמי . אלא לדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהגין מזיו
 השכינה . איזה הנאה וקורת רוח ושכר מלות יש להם במה
 שנהגין מזיו השכינה . הלא הגאית עלמם אין נחשבים בעיניהם
 למאומה . וכל תענוג וקורת רוח שלהם הוא מה שעושים תענוג
 וקורת רוח להקב"ה . ובעוה"ב אשר אין שם לא אכילה ולא
 שתיה ולא שום דבר גשמי איזה קורת רוח עושים להקב"ה .
 אשר זה יהיה להם לקורת רוח . אמנם באמת הקב"ה כל יכול
 יתן גם שמה להלדיקים עבודה בדרך רוחני . אשר מזו העבודה
 יהיה קורת רוח גדול להקב"ה . זהו שאמר התנ"ח עתיד הקב"ה
 להגחיל לכל לדיק ש"י עולמות וכפי' הרמז"ם והרע"ב . והיינו
 שיגחיל לכל לדיק עבודה בדרך רוחני . אשר מזה יהי' נלמה
 תענוג וקורת רוח להקב"ה כ"כ . כמו אם הי' לעוה"ו הגשמי
 גשמיים וגסיות מרובה ש"י פעמים ממה שהוא עכשו . א"כ
 ודאי הי' להקב"ה תענוג וקורת רוח גדול מאוד מעבודת
 הלדיקים שמזככים גופם וגשמיים העוה"ו המרובה כ"כ ומעלים
 הכל להקדושה . וערך זה יהיה תענוג וקורת רוח להקב"ה
 מעבודת הלדיקים בעוה"ב בדרך רוחני . וממילא יהיה גדול
 מאוד התענוג וקורת רוח להלדיקים שמה אשר זוכים לעשות
 תענוג וקורת רוח כזה להקב"ה . ש"י פעמים כנגד הקורת
 רוח שיש להם בעולם הזה ממה שעושים קורת רוח להקב"ה .
 וזהו י"ל הכוונה כאן ביקש יעקב לישב בשלוה . היינו ודאי
 כל שלות העולם וטוב עולם הזה לא הי' נחשב בעיני יעקב
 לכלום . רק מה שהי' זוכה לעשות קורת רוח להקב"ה זה הי'
 לו לשלוה ומשיבת נפש . אמנם כל תענוג וקורת רוח שהי'
 עושה להקב"ה לא הי' מספיק בעיניו . ללד תשוקתו וכוספו
 החזקה לעשות יותר תענוג ויותר קורת רוח ליוצרו . והי'
 מבקש עלות ותחבולות האיד לעשות נחת רוח יותר ליוצרו . וזהו
 ביקש יעקב לישב בשלוה . שביקש עלות מרחוק היאך לישב
 בשלוה . היינו היאך לעשות קורת רוח יותר להקב"ה . אשר זה

הי' שלות יעקב באמת . לכן כאשר ראה הש"י תשוקתו חזקה
 מילא רלונו וקפץ עליו רוגזו של יוסף . לער ויסורים גדולים
 יותר מכל מה שעברו עליו עד עתה . אשר ודאי יסורים כאלה
 מביא את האדם לעלבות וביטול עבודה . ומניעת תענוג וקורת
 רוח להקב"ה . ועכ"ז הי' לבו כלב הארי' ומתגבר על הכל
 ועבד את הקב"ה בטוב לבב . אשר בזה הי' באמת מביא
 תענוג וקורת רוח גדול להקב"ה כחפץ לבבו . ואמר הקב"ה
 לא דיין ללדיקים וכו' . היינו שהקב"ה מדבר בשבח הלדיקים
 ומעלתם . ואמר לא דיין מה שמתוקן להם בעוה"ב . היינו שאין
 די בעיניהם הקורת רוח והתענוג שעושין להקב"ה בעוה"ב
 בבחי' ש"י עולמות המתוקן להם לעשות בזה קורת רוח יותר
 גדול להקב"ה . אלא שמבקשים לישב בשלוה בעוה"ו . אלא גם
 בעוה"ו כל מה שעושין קורת רוח להקב"ה אין די בעיניהם
 ומבקשין יותר לישב בשלוה . היינו לעשות תענוג ונח"ר יותר
 להקב"ה אשר זה הוא שלוח האמיתי אשר יש להלדיקים .
 והבן היטב :

א"י ביקש יעקב לישב בשלוה . עפ"י המבואר בספרי מוסר
 דאמר החכם אם תרלה במנוחה עוזב המנוחה . והיינו
 כי הסבלנות לסבול הכל ושלל תרלה דוקא במנוחה הוא תכלית
 המנוחה . וכמו ששמעתי הפי' וירא מנוחה כי טוב ויט שכמו
 לסבול . היינו כי ראה כי המנוחה הוא טוב לאדם לכל ענינים .
 ויט שכמו לסבול . כל המאורע עליו . זהו תכלית המנוחה . כי
 בלתי הסבלנות קשה לאדם להיות לו מנוחה מפגעי הזמן . וזהו
 י"ל ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף . אשר
 סיבב ג"כ לרת שמעון לרת בנימין . אשר באמת לא הי' יכול
 לסבול לרות הללו . כמו שאמר ואל שדי יתן לכם רחמים .
 ופרש"י ומי שאמר לעולמו די יאמר די ללרותי שלא שקטתי
 מנעורי לרת לבן לרת עשו לרת רחל לרת דינה לרת יוסף לרת
 שמעון לרת בנימין . והי' זה להורות כי אליו לא יאות שירלה
 לסבול הכל רק לבקש מאת בעל הרחמים שיסיר מאתו כל
 הלרות ויהי' לו מנוחה באמת . כי נודע כי מעשה אבות סימן
 לבנים וכל מעשיהם וכל עינים הי' לפועל דמיון לכלל ישראל
 לכל דור ודור . לכן כאשר רלה יעקב לסבול כל הלרות ויסורין .
 נוגע זה לכלל ישראל לכל דור ח"ו . וכן כל הלדיקים עיני
 העדה אשר כל לדיק . כולל נשמות דורו . לא יאות אליו
 שירלה לסבול כל המאורע . וכמו כמה אמוראים שאמרו לא
 הן ולא שכרן . כי נוגע זה לכלל הדור . ורק לבקש מאת
 המקום ב"ה שיהי' לו מנוחה וכ"ט . שימשך מזה טובה וברכה
 לכלל ישראל . וזהו קפץ עליו רוגזו של יוסף . בכדי שלא ירלה
 לסבול הכל . כי אומר הקב"ה לא דיין ללדיקים מה שמתוקן
 להם לעוה"ב . הכוונה לענינו . היינו כי בעולם הבא כל לדיק
 נכוח מחופתו של חבירו . וסובל באהבה ושמח בחלקו . כי
 כל לדיק מה שטרח בערב שבת יאכל בשבת . היום לעשותם
 ומחר לקבל שכרם . וזהו לא דיין ללדיקים מה שמתוקן להם
 לעולם הבא כל אחד ואחד מה שמתוקן לו מעולם הזה שכר
 מלותו . וכל לדיק נכוח מחופתו של חבירו וסובל בשמחה .
 אלא